

19. 11. 2003

ID: 22331

Provádění dokazování

Pokud vedle listiny, obsahující vlastnoruční podpis osoby, jehož pravost má být posouzena, existují i jiné písemnosti s nesporným vlastnoručním podpisem či jiným textem téže osoby, čili potřebný srovnávací materiál, nic nebrání....

Pokud vedle listiny, obsahující vlastnoruční podpis osoby, jehož pravost má být posouzena, existují i jiné písemnosti s nesporným vlastnoručním podpisem či jiným textem téže osoby, čili potřebný srovnávací materiál, nic nebrání tomu, aby pravost podpisu byla ověřena (znalecky přezkoumána), byť již tato osoba zemřela.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 2030/2001, ze dne 11.2.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce K. H., zastoupeného advokátem, proti žalované A. S., zastoupené advokátem, o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 8 C 1062/93, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. prosince 2000, č. j. 30 Co 510/99-150, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 6. prosince 2000, č. j. 30 Co 510/99-150, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Kolíně (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 29. ledna 1999, č. j. 8 C 1062/93-115, určil, „že J. M., byl ke dni úmrtí 30. 9. 1997 vlastníkem pozemkových parcel p. k. 161/3, 174, části p. p. 197/1, 69, 70, 312, st. p. 39, p. p. č. 99, 220, 75, 76, 77, 223, 224, 67, 68, 80, 81, 82, 100, 103, 109, 193 v katastrálním území P., pozemku p. k. 216 v kat. území P., dříve kat. území P. a pozemku p. k. 1412 v kat. území K.“. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně na podkladě provedeného dokazování vzal za prokázané, že J. M., právní předchůdce žalobce, jako prodávající a darující a A. F., právní předchůdkyně žalované, jako kupující a obdarovaná, uzavřeli 29. 3. 1990 formou notářského zápisu u Státního notářství v K. kupní a darovací smlouvu. Při uzavírání označené smlouvy byla A. F. zastoupena K. H. na základě písemné plné moci z 27. 2. 1990, kterou ho zmocnila ke koupi domu č. p. 32 se stavebními parcelami č. 36 a č. 37/1 a dále ostatních nemovitostí v plné moci výslovně specifikovaných v obcích P., P. a K. s tím, aby sjednal všechny podmínky smlouvy a provedl vše, čeho je třeba k úplnému převodu nemovitostí. MNV v R. a P. a MěNV v K. udělily souhlas k převodu nemovitostí uvedených v kupní a darovací smlouvě rozhodnutími z 29. 3. 1990 a 9. 4. 1990, která nabyla právní moci 13. 4. 1990 a 9. 4. 1990. Předmětem kupní smlouvy byl dům č. p. 32 se stavební parcelou č. 36 a zahradou parc. č. 37/1 v obci P., předmětem darovací smlouvy byly pozemky uvedené ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. A. F., babička žalované, chtěla získat pozemky včetně pozemků zemědělských proto, aby je žalovaná po ní mohla zdědit, a za všechny pozemky zaplatila kupní cenu. Darovací smlouva byla uzavřena jen proto, aby nebylo třeba platit poplatek z převodu, který v té době činil 5 % z ceny pozemků v soukromém vlastnictví. Soud prvního stupně věc posuzoval podle ustanovení občanského zákoníku

ve znění před novelou provedenou zákonem č. [509/1991](#) Sb. Podle jeho právního názoru K. H. v daném případě uzavřením darovací smlouvy překročil rozsah svého oprávnění, když za A. F. přijal dar, k jehož přijetí nebyl zmocněn, protože však tato následně nic proti tomu nenamítala, jím učiněný úkon konkludentně schválila. Darovací smlouva je však absolutně neplatná podle § 39 ObčZ, neboť za darované pozemky byla zaplacená kupní cena a darovací smlouva byla uzavřena jen formálně, vůbec nevznikla a proto A. F. s ohledem na § 25 ObčZ nemohla schválit právní úkon, který nevznikl. Pokud rozhodnutí příslušných národních výborů o souhlasu s převodem označených pozemků nabyla právní moci po uzavření darovací smlouvy, nabyla darovací smlouva podle § 47 odst. 1 ObčZ účinnosti právní mocí těchto rozhodnutí. Tato argumentace je podle soudu prvního stupně bez právního významu vzhledem k absolutní neplatnosti smlouvy. Žalobce je závětním dědicem původního žalobce J. M., je proto v tomto sporu věcně legitimován a má naléhavý právní zájem na požadovaném určení.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalované rozsudkem ze dne 6. prosince 2000, č. j. 30 Co 510/99-150, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Odvolací soud se po doplnění dokazování ztotožnil s právním závěrem soudu prvního stupně o věcné legitimaci účastníků a naléhavém právním zájmu žalobce na požadovaném určení, jakož i o tom, že K. H. uzavřením darovací smlouvy překročil jemu udělené zmocnění A. F., která však nic proti tomu nenamítala a s darovací smlouvou byla srozuměna. Zjištění soudu prvního stupně, že smluvní strany uzavřely darovací smlouvu proto, aby nemusely platit převodní poplatek, nemá oporu v provedených důkazech před soudy obou stupňů a neplatnost darovací smlouvy z tohoto důvodu netvrdil ani žalobce. Pokud žalobce v odvolacím řízení tvrdil, že kupní a darovací smlouva je neplatná také z důvodu překročení kupní ceny, pak žalobce neprokázal, že by A. F. zaplatila J. M. po odpočtu částky 6 900,- Kč za zřízení věcného břemene vyšší kupní cenu než 97 310,- Kč uvedenou ve smlouvě, která odpovídala znaleckému posudku z 12. 3. 1990 za dům se stavební parcelou a zahradou. Potvrzení o převzetí peněz v částce 150 000,- Kč pro rozpor s jinými důkazy odvolací soud nehodnotil jako hodnověrný. Poukázal především na výpověď svědka K. H., který před odvolacím soudem výslovně uvedl, že jiné peníze než jsou uvedené ve smlouvě se panu Moravcovi neplatily. Za situace, kdy J. M. zemřel, nelze ověřit pravost textu této listiny včetně jeho vlastnoručního podpisu. Smlouva proto z tohoto důvodu není neplatná. Označená smlouva byla uzavřena v souladu s tehdy platnými právními předpisy, je tedy platná a za této situace nelze dovodit, že žalobce jako právní nástupce J. M. je vlastníkem sporných pozemků.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalobce dovolání z důvodů, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, a že spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Namítá, že mezi výpověďmi žalované učiněnými před soudem v Německu a před odvolacím soudem jsou rozpory, pro které se její výpověď jeví jako nevěrohodná a účelová, a výpověď V. H. je nepravdivá, protože při uzavírání smlouvy ani předání peněz nebyla přítomna. Z potvrzení z 2. 4. 1990 vyplývá, že ve skutečnosti byla zaplacená kupní cena 150 000,- Kč. Odvolací soud pochybil, pokud tento důkaz hodnotil jako nehodnověrný a smlouvu nepovažoval za neplatnou pro překročení kupní ceny. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací podle bodu 17. hlavy první části dvanácté zákona č. [30/2000](#) Sb. projednal a rozhodl o dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“).

Po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou včas a že je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 OSŘ a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti důvodné.

Dovolatel nenamítal, že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 odst. 1 OSŘ nebo že řízení je postiženo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241 odst. 3 písm. a) a b) OSŘ], a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by k některé z uvedených vad došlo. Proto dovolací soud dále přezkoumal rozsudek odvolacího soudu v rozsahu dovolatelem uplatněných dovolacích důvodů.

Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) OSŘ je dán, jestliže rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutkové zjištění). O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. že ze správných skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

Nejvyšší soud v rozhodnutí publikovaném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck (dále jen „Soubor“), pod C 8, svazek 1, dovedil, že „za skutkové zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování, je třeba ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) OSŘ ve znění před novelou č. [30/2000](#) Sb. považovat výsledek hodnocení důkazů soudem, který neodpovídá postupu vyplývajícímu z ustanovení § 132 OSŘ, protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplývaly a ani jinak nevyšly za řízení najevo, protože soud pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, nebo protože v hodnocení důkazů, popřípadě poznatků, které vplynuly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, z hlediska závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálně věrohodnosti je logický rozpor, nebo který odporuje ustanovení § 133 až 135 OSŘ. Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, týká-li se skutečností, které byly významné pro posouzení věci z hlediska hmotného práva. Provedeným dokazováním je třeba rozumět jak dokazování provedené u soudu prvního stupně, tak i dokazování u soudu odvolacího“. Pro dovolací řízení jsou významné jen ty námítky, které jsou způsobilé zpochybnit logiku úsudku soudu o tom, co bylo dokazováním zjištěno, eventuálně ty námítky, z nichž plyne, že soud z logicky bezchybných dílčích úsudků (zjištění) učinil nesprávné (logicky vadné) skutkové závěry (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné v Souboru pod C 638, svazek 8).

Skutková zjištění ve vztahu k souhlasu kupující s překročením zmocnění jejím zmocněncem, učiněná odvolacím soudem z písemné plné moci z 27. 2. 1990, z kupní a darovací smlouvy z 29. 3. 1990, a z výpovědi žalobkyně a svědků V. H. a K. H., mají oporu v provedeném dokazování a právní závěr na tato skutková zjištění navazující je i logicky správný. Není pochyb o tom, že K. H. uzavřením darovací

smlouvy ohledně označených pozemků za A. F. překročil zmocnění, jež mu udělila plnou mocí z 27. 2. 1990, z výpovědi žalobkyně a svědků se však podává, že přestože o koupi pozemků zájem neměla, výhrady k uzavřené darovací smlouvě neměla, byla s ní srozuměna a neučinila nic, co by vedlo k jejímu zrušení.

V případě skutkového zjištění, že nabyvatelka nezaplatila J. M. „něco nad rámeček kupní ceny stanovené ve smlouvě“, tak tomu není. Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) OSŘ v tomto případě spočívá v logickém rozporu v hodnocení potvrzení o převzetí peněz z 2. 4. 1990 z hlediska jeho věrohodnosti a pravdivosti. Nelze totiž souhlasit s názorem odvolacího soudu, že za situace, kdy J. M. zemřel, nelze bez dalšího ověřit pravost listiny o převzetí peněz včetně jeho vlastnoručního podpisu. Pokud vedle listiny, obsahující vlastnoruční podpis osoby, jehož pravost má být posouzena, existují i jiné písemnosti s nesporným vlastnoručním podpisem či jiným textem téže osoby, čili potřebný srovnávací materiál, nic nebrání tomu, aby pravost podpisu byla ověřena (znalecky přezkoumána), byť již tato osoba zemřela. Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) OSŘ je tak dán.

Dovolací soud proto, aniž se zabýval právním posouzením věci z hlediska § 39 a § 399 odst. 2 ObčZ ve znění před novelou provedenou zákonem č. [509/1991](#) Sb., rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 a 2 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)